

## **СТАНОВИЩЕ**

**от доц. д-р. Людмила Бойкова Дикова**

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен  
**„доктор”**

в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки  
Професионално направление 3.8. Икономика

**Автор: Горан Киприяновски**

**Тема: INSURANCE AND THE INSURANCE MARKET IN REPUBLIC  
OF NORTH MACEDONIA AND REPUBLIC OF BULGARIA  
(ЗАСТРАХОВАНЕТО И ЗАСТРАХОВАТЕЛНИЯТ ПАЗАР В  
РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЯ И РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ)**

**Научен ръководител: проф. д-р Станислав Димитров**

### **1. Общо описание на представените материали**

Със заповед № 401/25.10.2024 г. на Ректора на Висше училище по застраховане и финанси проф. д.ю.н. Борис Велчев съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „**INSURANCE AND THE INSURANCE MARKET IN REPUBLIC OF NORTH MACEDONIA AND REPUBLIC OF BULGARIA (ЗАСТРАХОВАНЕТО И ЗАСТРАХОВАТЕЛНИЯТ ПАЗАР В РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЯ И РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ)**” за придобиване на образователната и научна степен „доктор” в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално направление 3.8. Икономика. Автор на дисертационния труд е Горан Киприяновски - докторант към катедра Финанси, докторска програма „Финанси, застраховане и осигуряване“.

Предадените от Горан Киприяновски комплект материали на електронен носител са в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на ВУЗФ (автобиография, копие на дипломи, дисертация, списък с приноси, автореферат, списък с публикации, заповед за определяне на научното жури).

Докторантът е приложил една монография и три самостоятелни статии.

### **2. Кратки биографични данни за кандидата**

Горан Киприяновски е завършил Магистърска степен по икономически науки в Международния Славянски Университет - Свети Николе

Трудовият път на докторанта започва в Имуществен отдел и отдел по исокове в Застрахователна и презастрахователна компания QBE MACEDONIA-Скопие. През 2010 до 2012 г. Кандидатът е изпълнителен директор в застрахователна брокерска компания Легра АД Скопие. От 2012 е член на Камарата на оценителите на Р.Н.Македония. В периода 2012-2017 работи Viner Insurance AD - Vienna Insurance Group Skorje като Мениджър оценка и ликвидация на транспортни исокове. По същото време работи и като оценител в ARSO Dooel-Скопие. През 2017 е Мениджър в KIPRE CONSULTING DOOEL Скопие, а през 2019-Външен сътрудник в одиторска компания RSM Македония. От 2019 г. е Застрахователен брокер в Застрахователна брокерска компания Легра АД Скопие.

Кандидатът има подходящо образование и трудов опит за придобиване на образователната и научна степен „доктор” в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално направление 3.8. Икономика.

### **3. Характеристика и оценка на дисертационния труд**

Структурата и обемът на дисертационния труд се предопределят от целта, поставените задачи и логичната последователност на провеждане на изследването. Дисертацията е с обем 178 страници и 16 страници приложения. Тя е структурирана във въведение, методологически подход в изследването, изложение в три глави, резултати. Списъкът на източниците на информация включва 108 източника.

Така представения дисертационен труд ми дава основания да приема, че дисертационният труд на докторанта съдържа научни и научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката. Дисертационният труд показва, че кандидатът притежава задълбочени теоретични знания по съответната научна област и способности за самостоятелни научни изследвания.

### **4. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката**

#### **Формулирам приносите на дисертационния труд както следва:**

С научното изследване, работата идентифицира развитието на застрахователния пазар в Република Северна Македония и в Република България и дава препоръки за прилагане на принципа на реципрочност и солидарност и изравняване и изравняване на рисковете при приемлива ниво в тези две страни

Застраховането е една от ключовите дейности, които идентифицират факторите, влияещи върху застрахователния пазар в Република Северна Македония и Република

България чрез положителното въздействие на капиталовия растеж, намаляването на разходите, отвореността на търговията и финансовото развитие

Обогатява разбирането на връзката между застрахователната индустрия и промените в климата, технологиите, работната сила и очакванията на клиентите/обществото. Защита на тезата, че застраховането чрез прилагане на дигитализация, изкуствен интелект и други нови технологии и съответните промени в законодателството, съчетани с проактивно управление на риска, могат да помогнат за минимизиране на степента на възникване на определени рискове за засегнатите лица и общности.

### **5. Преценка на публикациите по дисертационния труд**

Докторантът е приложил една монография и три самостоятелни статии.

Публикациите са по темата на дисертационния труд и като цяло позволяват да се получи прецизен фокус върху акценти от дисертационния труд и дават необходимата публичност на научните приноси и на авторските постижения и допълват развитието на научната теория в тази проблематика.

Към момента на изготвяне на Рецензията няма информация, която да дава основание да се поставя под съмнение автентичността на представените за разглеждане дисертационен труд и научни публикации.

Прегледът на дисертационния труд показва, че той е резултат на лично участие, използваните източници коректно са цитирани и не откривам плагиатство.

### **6. Преценка за изпълнение на минималните национални изисквания**

Научните публикации по темата на дисертационното изследване са в достатъчен обем и притежават неоспорими изследователски достойнства.

С представените публикации и с дисертационния си труд кандидатът изпълнява националните минимални изисквания, залегнали в Закона за развитието на академичния състав в Р България и Правилника за неговото прилагане за придобиване на ОНС „доктор“ в професионалното направление 3.8. Икономика.

### **7. Автореферат**

Авторефератът е изготвен в съответствие с добрите академични практики и коректно отразява в сбит вид същността на дисертационния труд.

Авторът има научни публикации по темата на дисертацията. Текстът на автореферата отразява напълно съдържанието и съответства на тезите, развити в дисертацията.

### **8. Критични забележки и препоръки**

Нямам критични бележки върху дисертационния труд, а по-скоро препоръка: възможно е на следващ изследователски етап да се разшири обхвата на изследването.

Препоръчвам представяне на резултатите и в специализирани международни издания с ИФ/ИР, което ще позволи по-висока видимост на научните резултати и ще създаде условия за по-интензивна цитируемост.

### **ЗАКЛЮЧЕНИЕ**

Представеният за разглеждане дисертационен труд представлява актуално научно изследване. Той отговаря напълно на изискванията към подобен род научни разработки и притежава безспорни научни качества. Публикациите по темата допълват образа на кандидата като задълбочен специалист със сериозни познания от практиката, които той съчетава с отлично познаване на съществуващата към момента теория в областта на избраната от него тема.

Дисертационният труд *съдържа научни и научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката* и отговарят на всички изисквания(та) на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за прилагане на ЗРАСРБ. Представените материали и дисертационни резултати **напълно** съответстват на специфичните изисквания на Правилника за приемане и обучение на докторанти във Висшето училище по застраховане и финанси.

Дисертационният труд показва, че докторантът Горан Киприяновски **притежава** задълбочени теоретични знания и професионални умения по Професионално направление 3. 8. Икономика, като **демонстрира** качества и умения за самостоятелно провеждане на научни изследвания.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен ‘доктор’** на Горан Киприяновски в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки; Професионално направление 3. 8. Икономика, докторска програма: „Финанси, застраховане и осигуряване“.

18.11.2024 г.

Рецензент: доц. д-р Людмила Дикова